

Sectorrapport Boomkwekerij 2023-2024

VAN OERS

Algemene terugblik

“Het weer blijft ook dit voorjaar een spelbreker.” Zo luidde onze verwachting bij het uitbrengen van het sectorrapport over het najaar van 2023. Echter, dat het gehele voorjaar zou tegenzitten, had niemand verwacht. Het weer (de teeltomstandigheden) in combinatie met de markt zorgen ervoor dat het voorjaar niet heeft gebracht wat we hadden gehoopt. De sector komt dan ook op een belangrijk keerpunt terecht.

Het voorjaar begon met een grote omzetpotentie. Eind 2023 was er nog meer dan voldoende voorraad beschikbaar, met name in het bos- en haagplantsoen. Om deze voorraad om te zetten in orders en liquiditeit, waren een goede markt en gunstig weer essentieel. Gunstig weer om tijdig werkzaamheden te kunnen verrichten en om de groei te bevorderen. Beide factoren bleken echter lastig. Als we kijken naar de weerdata van dit voorjaar, zien we dat het aantal zonuren fors lager is dan in voorgaande jaren, terwijl de hoeveelheid neerslag veel hoger ligt. Als we verder terugkijken, blijkt dat in het voorjaar 2024 de meeste neerslag is gevallen sinds 1951. Het Hellmann-getal, ook wel het koudegetal genoemd, ligt eveneens aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren.

	Temp. (gem)	Zonuren (som)	Neerslag (som)
2024	10,56	811,8	564,4 mm
2023	10,23	1045,8	406,7 mm
2022	10,18	1155,6	376,8 mm
2021	8,62	1012,9	348,0 mm
2020	10,67	1150,8	399,1 mm

Weerstatistieken 1 januari tm 30 juni Gilze Rijen - Weerstatistieken KNMI)

De afzet in de sector is het afgelopen seizoen wisselend geweest. De deelmarkt is hierin bepalend. De visueel aantrekkelijke markt heeft zeker later in het seizoen veel van de achterstand ingelopen. Het traditionele bos- en haagplantsoen loopt het meest tegen een overschotmarkt aan. Dit is ook te zien aan de exportcijfers, die een afname van ongeveer 5% laten zien. Komend seizoen wordt dan ook een belangrijk keerpunt in de sector. Het is noodzakelijk om de omzet weer omhoog te krikken, zodat de sector boven de cijfers van 2019-2020 blijft opereren.

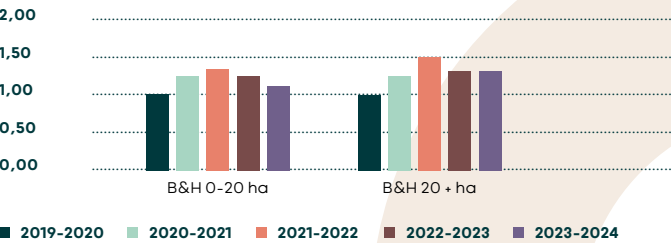
Omzet

De omzetcijfers over het gehele seizoen 2023-2024 laten een vergelijkbaar beeld zien als de cijfers van het najaar van 2023. Er is een lichte toename bij de containerteelt-bedrijven, maar een afname in het bos- en haagplantsoen en de vollegrond. De omzet staat onder druk, met name in het bos- en haagplantsoen. Dit zien we zowel bij de productiebedrijven als in de handel. De afname die zichtbaar is bij handelsbedrijven is dan ook groter dan in de boomkwekerijsector zelf. Ofwel, de marge van handelsbedrijven komt onder druk te staan.

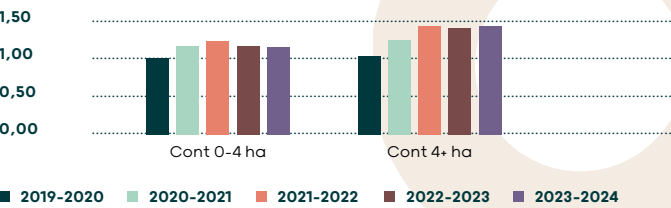
In de afgelopen goede jaren ging alles voor goede prijzen weg, zelfs kwalitatief mindere producten. Nu is dat toch echt anders, ondanks dat sommige kwekers de prijzen van toen nog in hun achterhoofd hebben. Goede kwaliteit wordt overigens nog steeds redelijk betaald; we zien alleen dat de kwaliteitseisen aan de bovenkant van de markt omhooggaan. Het is voor kwekers belangrijk om kritisch te zijn op het eigen product en eerlijk te zijn naar de afnemers. Dat voorkomt teleurstellingen. Desalniettemin ontstond er in het voorjaar behoorlijk wat stress in de markt. Kwekers wilden klanten niet teleurstellen, maar konden niet van hun eigen kwekerij rooien. Hierdoor bleven ze zitten met overschotten die dan op de markt werden gedumpt. Dat is niet in het belang van de sector; stabiliteit is gewenst.

Strategisch voorraadbeheer zal voor het komende seizoen essentieel worden. De meeste kwekers maken hierin een keuze om risico's te spreiden, door van een deel van de voorraad nu afscheid te nemen en een ander deel mee te nemen naar het volgende seizoen. Dat zorgt ervoor dat het deel dat wordt meegenomen nog geld kan opleveren, terwijl het voorraadrisico niet te groot is. Voor nu lijkt dat dan ook de juiste keuze. Het blijft echter belangrijk om ervoor te zorgen dat het doorschuiven van een teelt niet meer extra gaat kosten dan het kan opbrengen.

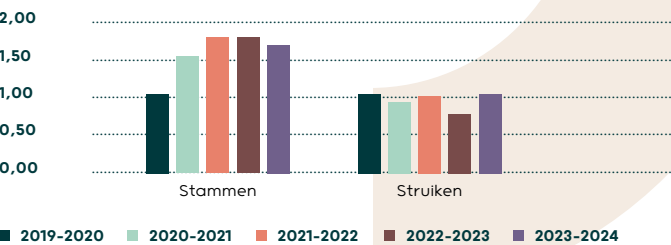
Omzetindex Bos- en haagplantsoen

Omzetindex Containerteelt

Omzetindex Vollegrond

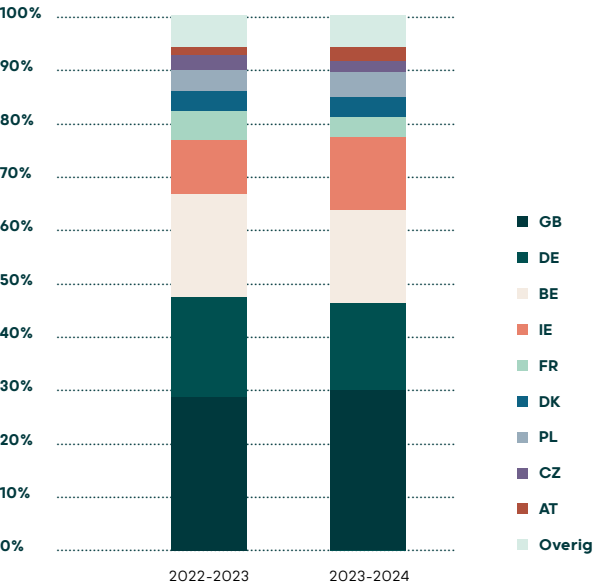

Export

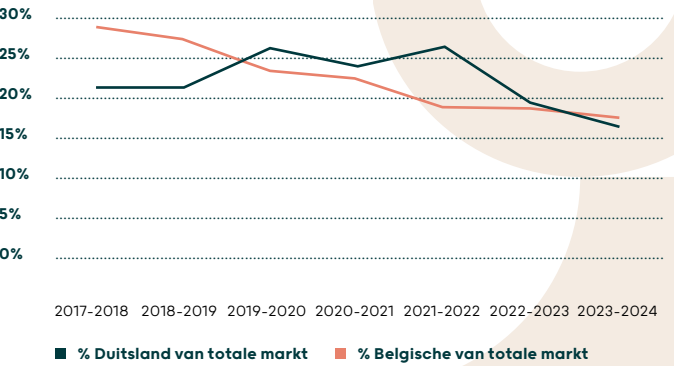
Zoals eerder in dit rapport toegelicht, zien we de exportmarkt afnemen met ongeveer 5%. Dat sluit aan bij de gemiddelde afname in de sector. We zien dit seizoen geen verschuiving tussen de binnenlandse en de buitenlandse markt. Ook de verdeling in exportlanden lijkt te stabiliseren. Vorig jaar was er een forse toename zichtbaar op de Engelse markt. Die markt heeft zich nu gestabiliseerd. De Ierse markt daarentegen is wel aangetrokken. De overige landen geven een wisselend beeld. Polen en Oostenrijk blijken fors toe te nemen, terwijl Tsjechië en Denemarken afnemen. Dit kan ook het gevolg zijn van eenmalige orders in dit seizoen of het vorige seizoen. Handelsbedrijven spreiden steeds vaker het risico en richten zich op meerdere afzetmarkten; dat lijkt een gunstige ontwikkeling.

Verdeling naar export landen

In tegenstelling tot de stabielere Engelse markt, zien we de afzetmarkten naar onze buurlanden afnemen. In de onderstaande figuur kijken we naar het aandeel in de totale exportmarkt. We hebben de Duitse markt enkele jaren zien toenemen, tot vorig seizoen. In de Belgische markt zien we echter al meerdere jaren een afname. Dat laatste zorgt ook voor een lastigere markt voor de kleinere kwekers. Waar België voor hen een bereikbare markt is, worden zij voor de andere exportmarkten afhankelijker van de grotere kwekers of handelskwekers. De Duitse markt wordt met name voorzichtiger. Er wordt minder op risico ingekocht. Daarmee worden ook de tijdslijnen korter en de onzekerheid voor kwekers groter.

Ontwikkeling Duitse en Belgische markt

Advies voor uw boomkwekerij

Als boomkweker is het prettig een specialist in uw regio te hebben met wie u kunt sparren. Een specialist die als geen ander thuis is in uw sector, die de regelgeving van A tot Z kent en deze weet toe te passen op uw bedrijfssituatie. Bij Van Oers zit u op de juiste plaats.

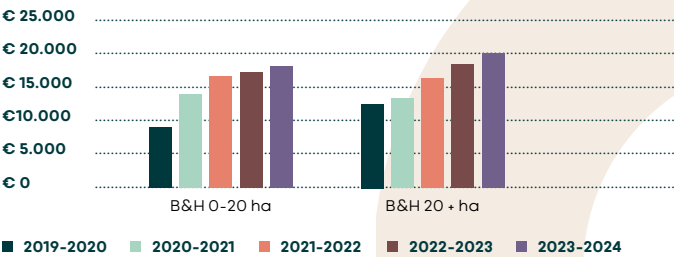
Arbeid

De arbeidskosten onder controle houden is nog nooit zo belangrijk geweest als in het afgelopen seizoen. Waar de omzet afneemt, bestaat het gevaar dat arbeid te duur wordt en inefficiënt wordt ingezet. Werkgevers grijpen vaak te laat in omdat ze hopen dat de situatie vanzelf weer verbetert. De kwekers blijken dit afgelopen seizoen echter onder controle te hebben gehouden, met name de containerteeltbedrijven. De toename die daar zichtbaar is, bedraagt slechts 1%. Dit ligt lager dan de cao-stijgingen, wat erop wijst dat er efficiencyvoordelen zijn behaald.

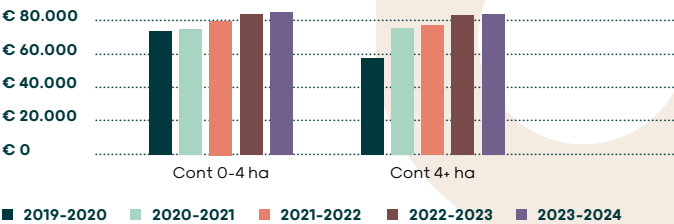
In het bos- en haagplantsoen en de vollegrond zien we echter een toename van ongeveer 5% per jaar. Hierdoor zitten de arbeidskosten in deze sectoren nu net onder de grens van €20.000 per hectare. De toename sluit grofweg aan bij de cao-stijgingen, wat erop duidt dat de hoeveelheid arbeid in deze sectoren naar verwachting gelijk is gebleven. Dit laat zien dat in het bos- en haagplantsoen en de vollegrond veelal met vaste arbeid wordt gewerkt, waardoor deze arbeidskosten ook doorlopen bij minder gunstige weersomstandigheden.

De nieuwe cao voor de open teelten ligt al klaar. Deze cao, die loopt van 1 juli 2024 tot en met 30 juni 2025, herstructureert het loongebouw. Per 1 juli 2024 stijgt het gemiddelde loon met 4,7%, met een minimale stijging van 2%. Daarnaast wordt per 1 januari 2025 een extra stijging van 2,5% doorgevoerd. Het is dan ook te verwachten dat de arbeidskosten in het komende seizoen opnieuw zullen stijgen. Het onderhandelingsresultaat is reeds goedgekeurd door de werkgeversorganisaties en vakbonden, waardoor dit met terugwerkende kracht is ingegaan.

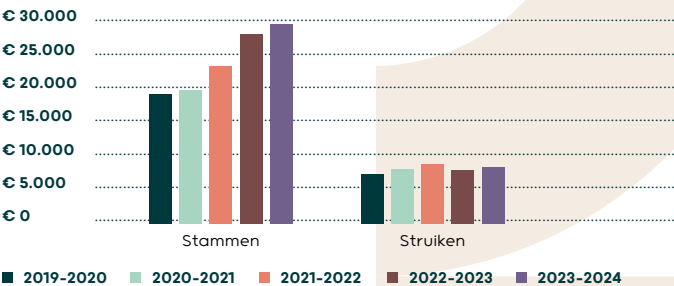
Arbeidskosten (per ha) Bos- en haagplantsoen

Arbeidskosten Containerteelt

Arbeidskosten Vollegrond

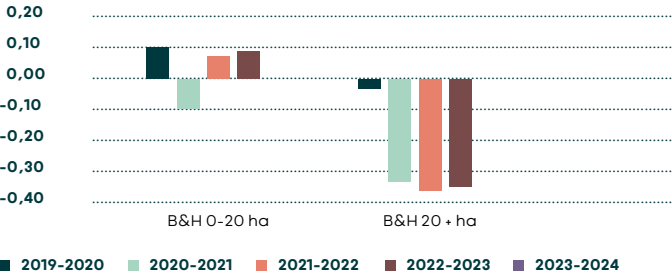

Grondstoffen

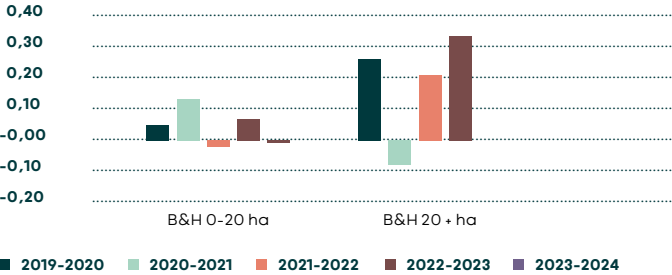
Het kijken naar rendement wordt steeds belangrijker. Voor handelsbedrijven wordt vaak gekeken naar het verschil tussen omzet en de inkoop van planten. Voor boomkwekerijbedrijven kijken we naar het verschil tussen de omzetindex en de grondstoffenindex. Dit maakt zichtbaar of er extra marge is ontstaan. Bij het bos- en haagplantsoen is dat niet het geval. In 2019-2020 was de grondstoffenmarge groter dan nu. Dit komt vooral door de hogere kosten van kunstmest en gewasbescherming in vergelijking met de omzet. We zien wel dat de grondstoffenmarge minder negatief is geworden. Bij een afgenomen omzet betekent dit dat ook de kosten zijn gedaald.

Bij de containerteeltbedrijven zien we een ander beeld. In het verleden hebben kostenstijgingen in potten en potgrond ervoor gezorgd dat er extra voorraden zijn aangelegd. Zoals nu in de sector hoorbaar is, zijn deze voorraden verder opgemaakt. Dat zorgt voor lagere aanlegkosten in het boekjaar en daardoor een hogere grondstoffenmarge. Bij de teelt van stammen en struiken zien we door het seizoen heen een wisselend beeld. Met name bij de kwekers van struiken in de vollegrond zien we een afname van de kosten en daardoor een toename van de grondstoffenmarge.

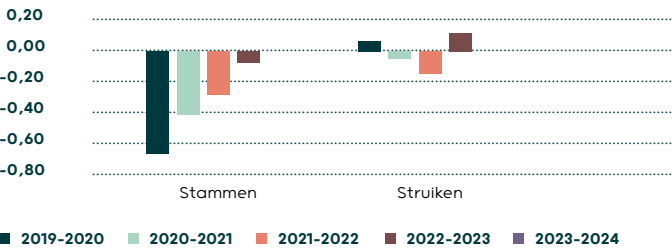
Grondstofindex Bos- en haagplantsoen

Grondstofindex Containerteelt

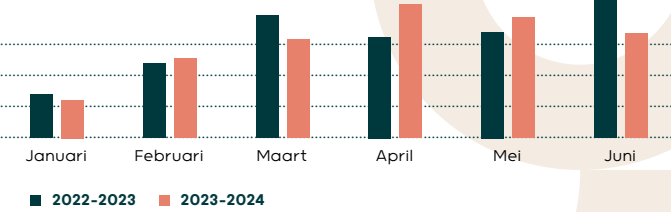
Grondstofindex Vollegrond

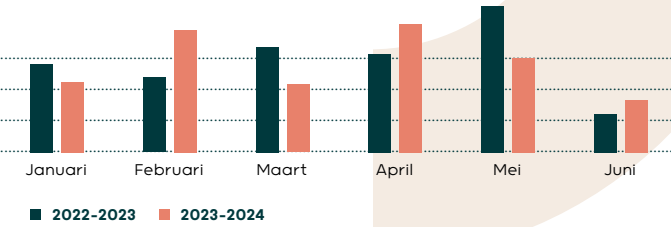
Inkopen plantgoed en zaad

Dat het weer een grote invloed heeft gehad op het afgelopen seizoen in de sector, is voor iedereen duidelijk. Doordat het moeilijker was om de akkers op te komen, werd verwacht dat er minder zou worden aangeplant. Dat beeld blijkt echter niet te kloppen met de cijfers. We zien dat de inkopen van plantgoed en zaden in het voorjaar ongeveer gelijk zijn gebleven aan het voorgaande voorjaar. Er is echter wel een verschuiving van maanden te zien. Vorig jaar was er in april nog een dip in de inkopen, maar dit jaar is dat niet meer het geval. Door het slechte weer begin april is de handel te vroeg ingezakt. Het planten ging echter nog lang door, wat effect heeft gehad op de groei.

Inkopen plantgoed per maand

Inkopen zaden

EBITDA berekening als percentage van de omzet

De marges in de sector staan onder druk. De afgelopen jaren zagen we een gemiddeld EBITDA-percentage van 25% van de omzet. Dat betekent dat 25% van de omzet benut kon worden voor investeringen, financieringen en het opbouwen van een buffer. In het bos- en haagplantsoen staat dit kengetal nu op 17%, en bij de containerteeltbedrijven op 19%. De vollegrondsbedrijven laten weliswaar een daling in de marge zien, maar weten deze toch op ruim 27% te houden.

EBITDA berekening als percentage van de omzet	Bos- en Haag 2023-2024	Containerteelt 2023-2024	Stam & Struik 2023-2024
Netto-omzet	100,0%	100,0%	100,0%
Kostprijs Omzet	-41,01%	-40,06%	-28,91%
Overige bedrijfsopbrengsten	0,24%	-0,11%	0,15%
Bruto-omzet resultaat	59,23%	59,83%	71,24%
Lonen en salarissen	-10,53%	-13,48%	-12,24%
Sociale lasten	-1,89%	-2,17%	-2,08%
Pensioenlasten	-1,58%	-1,54%	-1,29%
Overige personeelskosten	-12,81%	-9,04%	-9,70%
Personeelsbeloningen	-26,81%	-26,23%	-25,31%
Huisvestingskosten	-6,02%	-6,69%	-7,82%
Verkoopkosten	-0,24%	-0,25%	-1,67%
Inventariskosten	-5,57%	-4,44%	-5,49%
Autokosten	-0,66%	-0,42%	-0,62%
Algemene kosten	-2,59%	-2,71%	-2,73%
Overige bedrijfskosten	-15,08%	-14,51%	-18,33%
EBITDA	17,34%	19,09%	27,60%

Voor diverse kwekers is deze marge te laag om aan hun verplichtingen te kunnen voldoen. Deze bedrijven zullen dan ook genoodzaakt zijn om de reserves, die in de goede jaren zijn opgebouwd, aan te spreken. Wanneer deze reserves binnen de bedrijven niet meer aanwezig zijn, wordt het lastiger om het nieuwe seizoen op te kunnen starten.

Verwachtingen najaar

Het seizoen 2024-2025 wordt een spannend seizoen voor de boomkwekers, spannender dan de voorgaande jaren. We zien een daling in de omzet, terwijl de kosten stijgen. Daarnaast komt de winterperiode steeds later op gang. De sector kan het zich dan ook niet veroorloven om onder de omzet van 2019-2020 te zakken. Om boven dat niveau te blijven, is het van belang om voldoende kwaliteit te leveren en de prijs op peil te houden. Met name de kleine bedrijven in de sector zullen hierbij uitgedaagd worden. Bedrijven die zich duidelijk weten te onderscheiden, hebben het makkelijker.

De opgebouwde buffers in de sector zijn inmiddels grotendeels aangesproken. Het opbouwen van nieuwe buffers zal voorlopig nog niet mogelijk zijn. Waar bedrijven niet altijd volledige invloed hebben op de omzet, wordt het belangrijk om goed naar de kostenkant te kijken en te bepalen wat daar nog te halen valt. De beste optie blijft om te streven naar een meerjarig teeltplan met een stabiele omzet en een stabiele kostenstructuur. Hierdoor worden ondernemers minder afhankelijk van schommelingen in de sector. Ook helpt het realiseren van een efficiënte goederenstroom. De loonkosten per werknemer zullen als gevolg van de nieuwe cao verder toenemen. Het is daarom goed om de arbeidsspiegel onder de loep te nemen.

De belangrijkste factor voor een goed seizoen blijft het onderscheidend vermogen van de boomkwekerij. Zorg ervoor dat je opvalt tussen de rest. Met het juiste assortiment en goede kwaliteit zijn de verwachtingen dat goede prijzen zeker haalbaar moeten zijn. De vraag naar groen zal de komende jaren op peil blijven. Met de juiste planten en de juiste kwaliteit liggen er dan ook nog altijd veel kansen voor de sector.

Hofdreef 24
4881 DR Zundert
T. +31 (0)76 - 597 88 00

Bovendonk 7
4707 ZH Roosendaal
T. +31 (0)165 - 582 600

E. agro@vanoers.nl

Onderneem met voorsprong
VANOERS.NL/AGRO